

Щоб укуси кліщів не мали неприємних наслідків.

**ЯК МОЖНА
ЗАХИСТИТИСЯ
ВІД КЛІЩІВ ТА
ІНФЕКЦІЙ.**

ДРІБНІ ПАРАЗИТИ. РОЗМІР МОЖЕ СПРИЧИНИТИ ПРОБЛЕМИ.

Сама думка про напад дрібного кровосисного паразита для нас, людей, дуже неприємна. Але кліщі також можуть становити серйозну загрозу, оскільки вони переносять різноманітні віруси та бактерії. Якщо вони передаються через укуси, у нас можуть розвинутиися серйозні захворювання. Наприклад, бореліоз Лайма чи весняно-літній менінгоенцефаліт, або скорочено ВЛМЕ.

Останній може призвести до запалення центральної нервової системи та мозкових оболонок. Саме тому ми хочемо детальніше поінформувати вас про те, як ви можете захистити себе за допомогою вакцинації та інших заходів.

Зміст

Для чого цей посібник?	2
Що таке кліщі та де вони живуть?	5
Хто в групі ризику?	6
Що таке ВЛМЕ?	8
Як він передається?	8
Наскільки поширеним є ВЛМЕ?	9
Що відбувається в організмі?	9
Які характерні симптоми ВЛМЕ?	10
Як протікає хвороба?	10
Чому вакцинація така важлива?	12
Що ще можуть переносити кліщі?	14
Що ви можете зробити проти кліщів самостійно?	16
Як видалити кліщів?	18
Які існують зони ризику?	20

Висота до 1,50 м:
обережно, небезпека кліщів!

ВИЯВЛЕНО НЕБЕЗПЕКУ. НЕБЕЗПЕКУ ВІДВЕРНЕНО.

Що таке кліщі та де вони живуть?

Кліщі належать до павукоподібних, а точніше до кліщів. Відомо близько 900 видів кліщів. У Європі найчастіше зустрічається іксодовий кліщ, наприклад, звичайний собачий кліщ, собачий кліщ, овечий кліщ і луговий кліщ.

Ці паразити переважно водяться на висоті до 1,50 м на землі, в траві, в кущах, а також в підліску луків, лісів, садів і парків. Якщо торкнутися кліща, він може легко причепитися до людини або тварини.

Хто в групі ризику?

Ті, хто частіше буває на природі та займається активним відпочинком, наприклад, грає та працює в саду, збирає квіти, ходить на прогулянки, займається риболовлю, ходить у походи та на пікніки. Крім того: власники собак і кішок, чиї тварини перебувають на вулиці.

Також піддаються ризику групи людей, які працюють на відкритому повітрі: від працівників лісового та сільського господарства, лісорубів, до мисливців або військових.¹

Надворі
Гра
Сад
Прогоулянки
Природа
Кемпінг
Спорт
Туризм
Риболовля
Ліс

Що таке ВЛМЕ?

Весняно-літній менінгоенцефаліт (ВЛМЕ) або кліщовий енцефаліт є вірусною інфекцією центральної нервової системи (ЦНС) і викликається укусом інфікованого кліща. У літньому віці ВЛМЕ протікає значно складніше.

Наскільки поширеним є ВЛМЕ?

Тільки в Європі ВЛМЕ зустрічається щонайменше у 27 країнах. Детальну карту зон ризику в Німеччині можна знайти на сторінці 20.

Як він передається?

Інфекція виникає внаслідок укусу кліща — близько 0,1–5 % кліщів інфіковані вірусом.²

Що відбувається в організмі?

Вірус потрапляє в організм через укус інфікованого кліща. Він розмножується в клітинах шкіри та лімфатичних вузлах, а потім потрапляє в кров. Після цього він досягає мозку та викликає запалення центральної нервової системи.

УВАГА! НЕБЕЗПЕКА СПЛУТАНОСТІ СВІДОМОСТІ.

Які характерні симптоми ВЛМЕ?

У більшості людей інфекція протікає непомітно або супроводжується лише легкими порушеннями. Від декількох днів до декількох тижнів після укусу кліща можуть виникнути, серед іншого, симптоми, схожі на симптоми грипу. Наша рекомендація: завжди консультуйтеся з лікарем, якщо у вас є скарги.

Як протікає хвороба?

У першій фазі ВЛМЕ часто починається як грип — із загальним нездужанням, виснаженням, температурою, головними болями та болями в тілі. У деяких людей симптоми прогресують і можуть бути ознаками ураження центральної нервової системи. У цій другій фазі інфекція може викликати запалення мозкових оболонок, головного та спинного мозку — іноді з важким протіканням і довготривалими супутніми наслідками.

До них належать: симптоми паралічу, утруднене дихання, порушення рівноваги, а також розлади ковтання та мови.²

Фаза 1

- 🦋 ЗАГАЛЬНЕ НЕЗДУЖАННЯ
- 🦋 ВИСНАЖЕННЯ
- 🦋 ГОЛОВНИЙ БІЛЬ
- 🦋 ТЕМПЕРАТУРА $\geq 38^{\circ}\text{C}$

Фаза 2

- 🦋 ТЕМПЕРАТУРА $\geq 40^{\circ}\text{C}$
- 🦋 МЕНІНГІТ (запалення головного та спинного мозку)
- 🦋 ЕНЦЕФАЛІТ (запалення головного мозку)
- 🦋 МІЄЛІТ (запалення спинного мозку)

ВАКЦИНАЦІЯ ЗАМІСТЬ ІНФЕКЦІЇ.

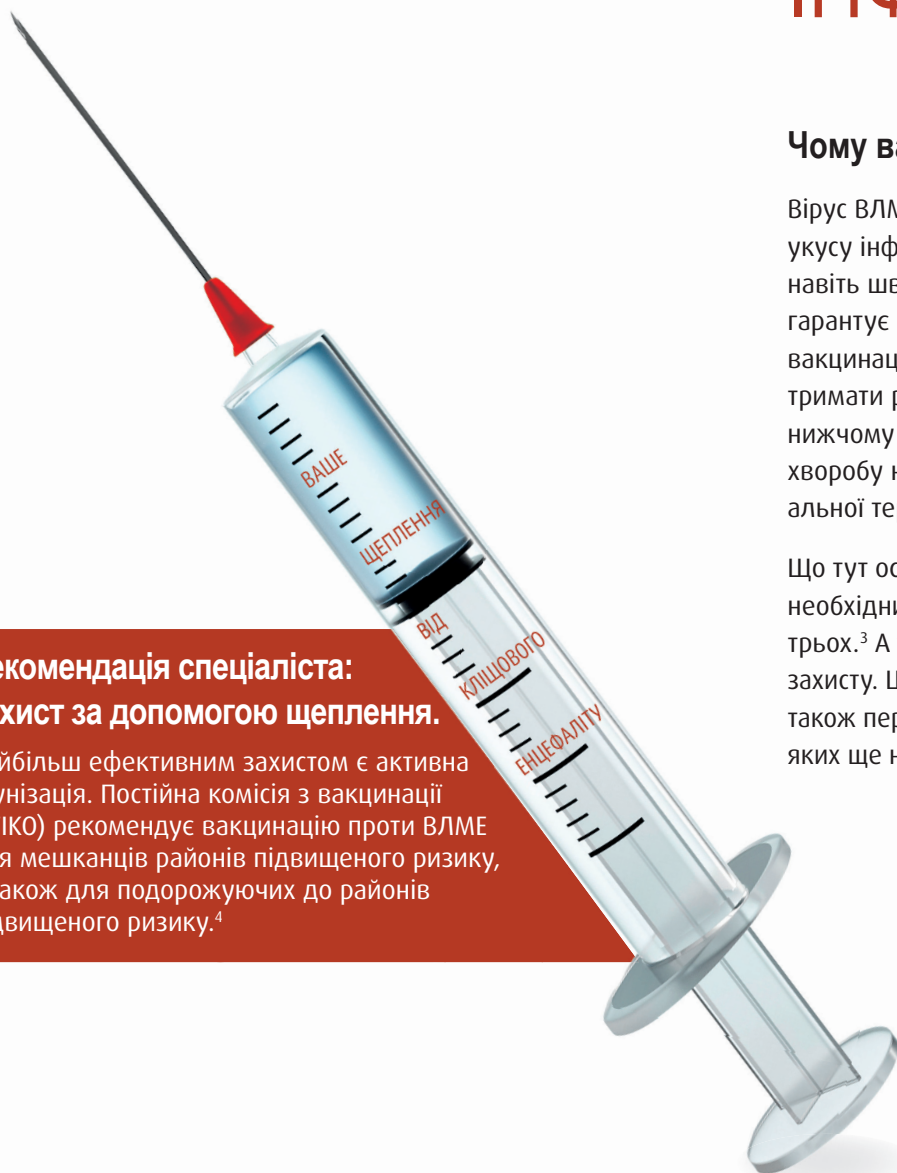
Чому вакцинація така важлива?

Вірус ВЛМЕ може передаватися відразу після укусу інфікованого кліща. Таким чином, навіть швидке видалення цього паразита не гарантує надійний захист від ВЛМЕ. Ось чому вакцинація є найкращим способом, щоб тримати ризик інфікування на якомога нижчому рівні, особливо тому, що саму хворобу неможливо лікувати шляхом казуальної терапії.

Що тут особливо важливо? Дотримання всіх необхідних дат вакцинації, як правило, трьох.³ А також дотримання загальних заходів захисту. Це пов'язано з тим, що кліщі можуть також передавати інші захворювання, проти яких ще не було зроблено щеплення.

Рекомендація спеціаліста: захист за допомогою щеплення.

Найбільш ефективним захистом є активна імунізація. Постійна комісія з вакцинації (STIKO) рекомендує вакцинацію проти ВЛМЕ для мешканців районів підвищеного ризику, а також для подорожуючих до районів підвищеного ризику.⁴

ПРОФІЛАК- ТИКА — НАЙКРАЩИЙ ЗАХИСТ.

Що ще можуть переносити кліщі?

Крім ВЛМЕ, наприклад, також збудники бореліозу Лайма. Якщо через кілька днів або кілька тижнів після укусу з'являються схожі на грип симптоми, які часто супроводжуються кільцеподібним почервонінням у місці укусу, зверніться до лікаря.

Без лікування бореліоз може продовжувати вражати суглоби, нервову систему, шкіру або серце протягом тижнів чи навіть років після укусу, а згодом може призвести до постійної втрати працездатності. На відміну від ВЛМЕ, вакцини від бореліозу не існує. Тому найкращим захистом є запобігання укусам кліщів.⁵

Вже знаєте? Кліщі не повинні залишатися на шкірі довше 24 годин.

Що ви можете зробити проти кліщів самостійно?

Носіть відповідний одяг

Довгі рукави та штанини забезпечують захист.

Уникайте підліску, трав і кущів

Кліщі зустрічаються на висотах до 1,50 м.

Використовуйте засіб від кліщів

Нанесіть рясно на одяг та шкіру.

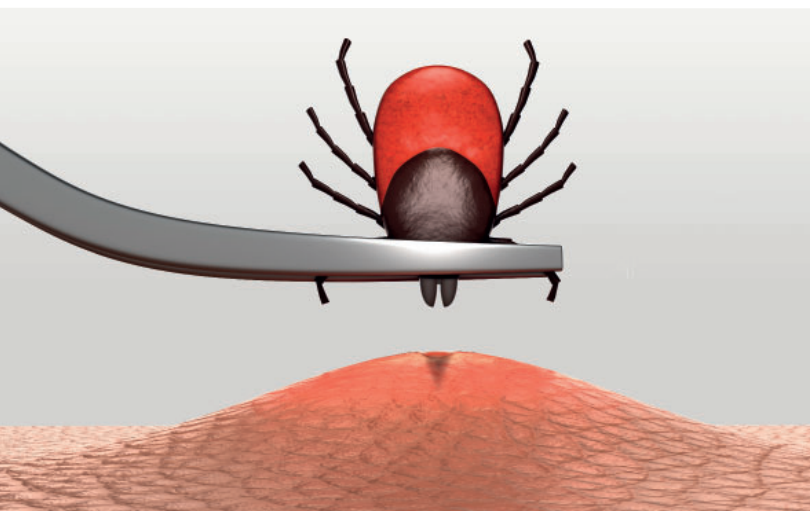
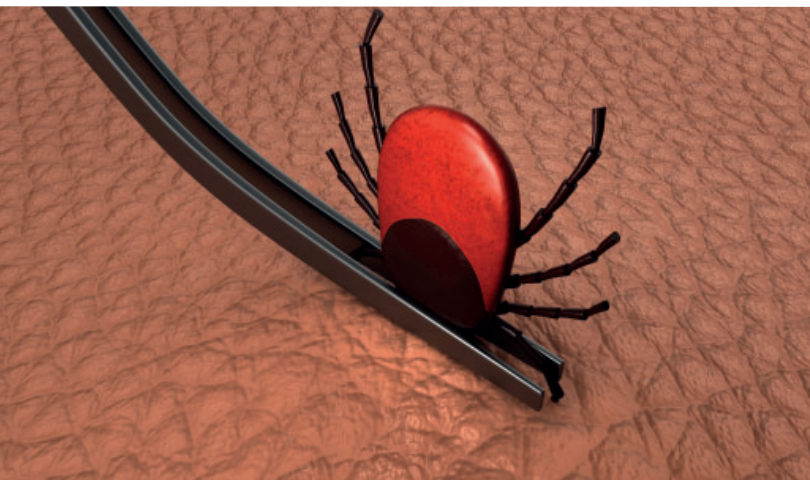
Видаляйте кліщів

Уважно оглядайте тіло після прогулянок на свіжому повітрі.

Захищайтеся за допомогою вакцинації

Поговоріть зі своїм лікарем про вакцинацію / повторну вакцинацію проти ВЛМЕ.

Як видалити кліщів?

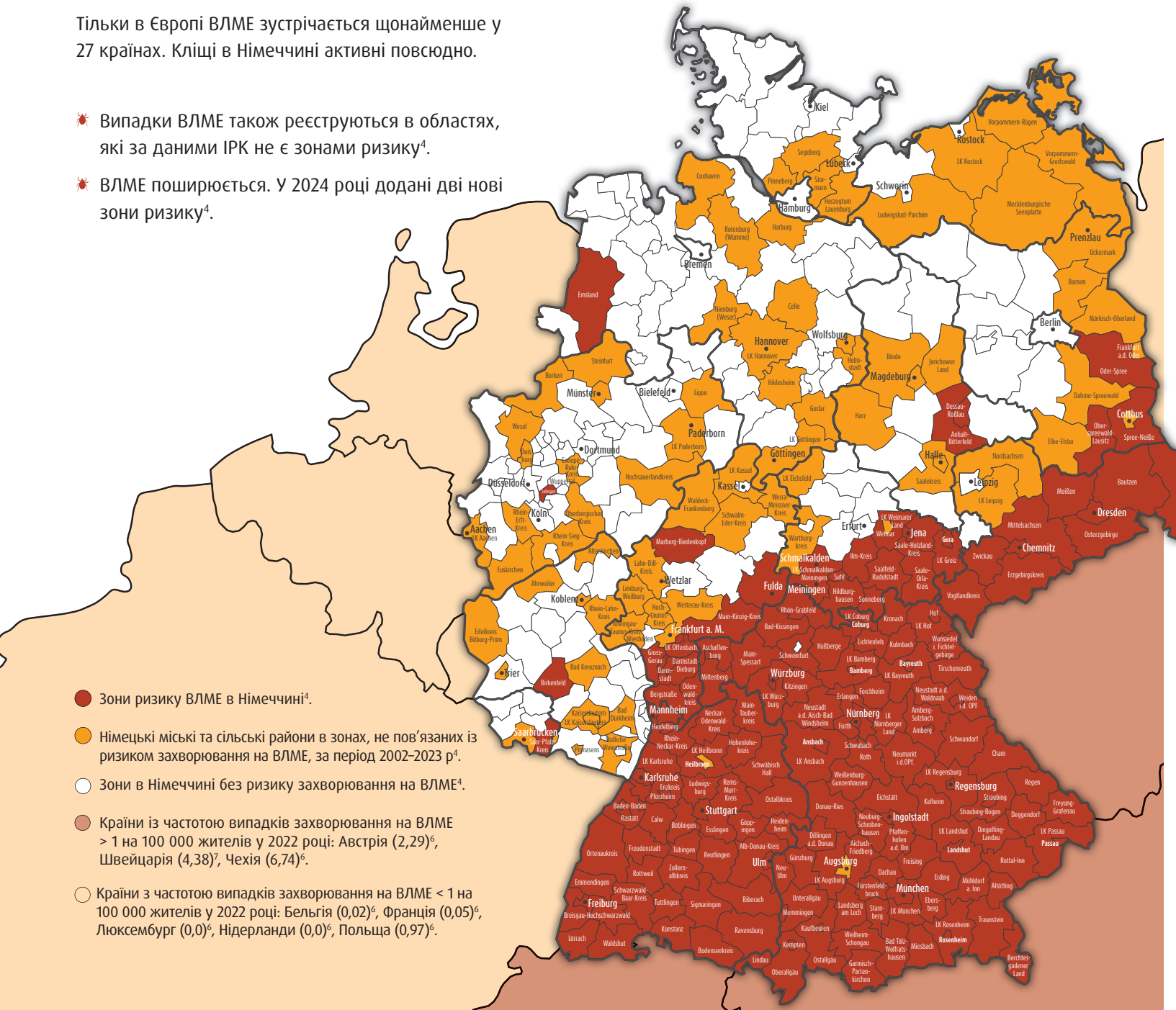
- ❗ Видаляйте кліщів якомога швидше.
- ❗ Візьміть паразита якомога ближче до шкіри за допомогою пінцета, щипців для кліщів або картки для кліщів.
- ❗ Якщо такі допоміжні засоби недоступні, кліща можна видалити за допомогою нігтів. Тут також візьміть кліща якомога ближче до місця укусу.
- ❗ Повільно й контрольовано потягніть паразита вертикально вгору, намагаючись не розчавити його.
- ❗ Відразу після видалення кліща продезінфікуйте місце укусу.
- ❗ Ретельно вимийте руки водою з милом.
- ❗ Якщо хоботок кліща або частини жалоносного апарату залишаються в рані (зазвичай видимі як невелика чорна крапка), може виникнути легке запалення, яке зазвичай нешкідливе. Ці сторонні тіла зазвичай відторгаються через деякий час. Не намагайтеся видалити ці сторонні тіла, колупаючись у ранці.
- ❗ Живих кліщів не розчавлюйте та не розтопуйте, а занурте їх у спирт.
- ❗ Утилізуйте паразита в щільному мішечку або в контейнері, щільно обгорнувши його липкою стрічкою.
- ❗ Уникайте використання домашніх засобів, як-от лаку для нігтів, вазеліну чи масла, та не застосовуйте тепло.

Які є зони ризику?

Тільки в Європі ВЛМЕ зустрічається щонайменше у 27 країнах. Кліщі в Німеччині активні повсюдно.

- Випадки ВЛМЕ також реєструються в областях, які за даними ІРК не є зонами ризику⁴.
- ВЛМЕ поширюється. У 2024 році додані дві нові зони ризику⁴.

- Зони ризику ВЛМЕ в Німеччині⁴.
- Німецькі міські та сільські райони в зонах, не пов'язаних із ризиком захворювання на ВЛМЕ, за період 2002–2023 рр⁴.
- Зони в Німеччині без ризику захворювання на ВЛМЕ⁴.
- Країни із частотою випадків захворювання на ВЛМЕ > 1 на 100 000 жителів у 2022 році: Австрія (2,29)⁶, Швейцарія (4,38)⁷, Чехія (6,74)⁶.
- Країни з частотою випадків захворювання на ВЛМЕ < 1 на 100 000 жителів у 2022 році: Бельгія (0,02)⁶, Франція (0,05)⁶, Люксембург (0,0)⁶, Нідерланди (0,0)⁶, Польща (0,97)⁶.

РИЗИК ВЛМЕ

Небезпека у Європі

Проконсультуйтеся зі своїм лікарем щодо нового чи повторного щеплення від ВЛМЕ, зокрема перед подорожжю.

СТІКО рекомендує пройти щеплення від ВЛМЕ, також як щеплення перед подорожжю, особам, які перебувають у зонах ризику захворювання на ВЛМЕ за межами Німеччини⁸.

Показники підтверджених випадків на 100 000 жителів⁶

○ 0,00–0,09

○ 0,10–0,49

○ 0,50–0,99

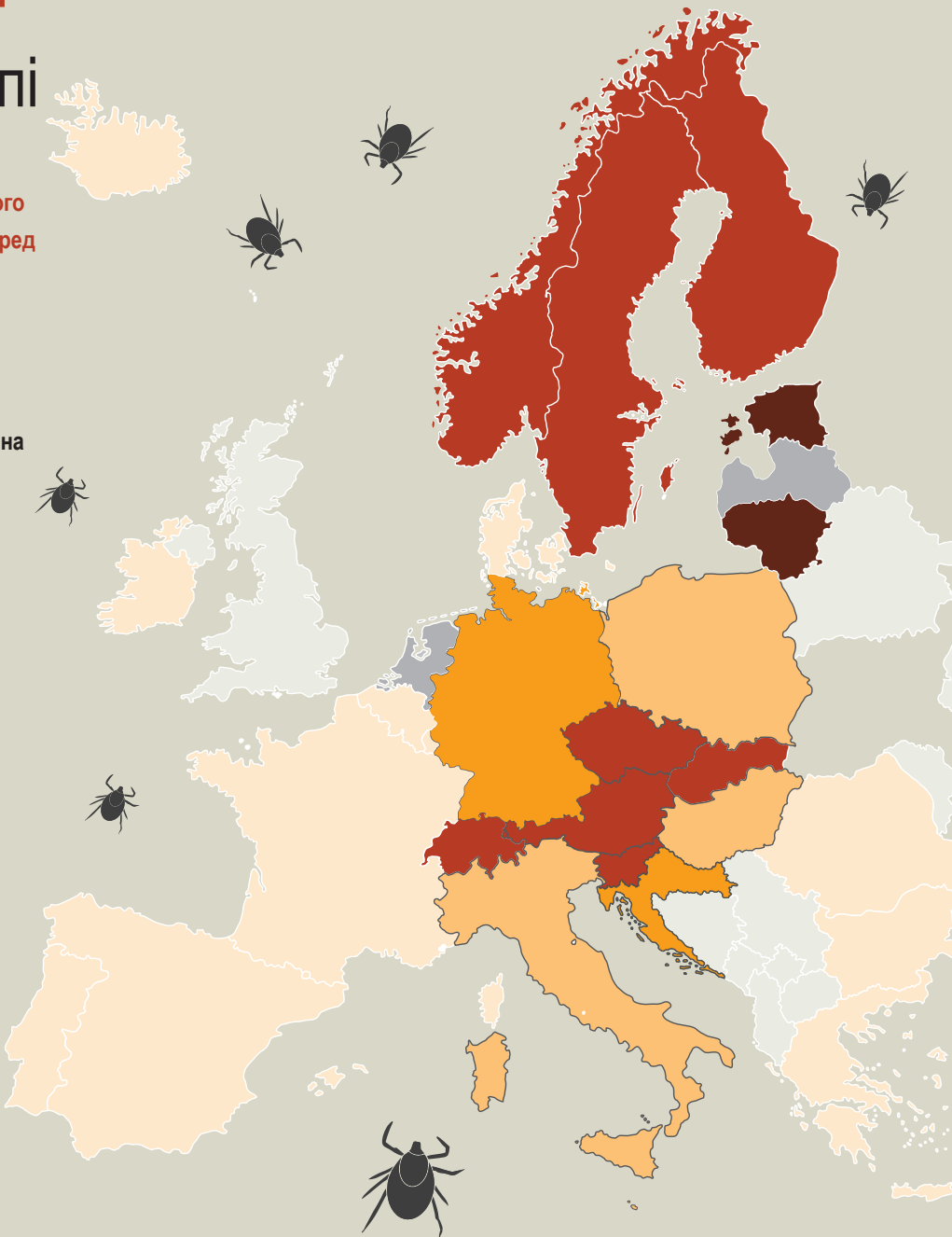
● 1,00–9,99⁷

● ≥ 10,00

○ Немає зареєстрованих даних

○ Невідомо

Мапу адаптовано за даними Європейського центру з профілактики та контролю захворюваності (ECDC), Surveillance Atlas of Infectious Diseases, TBE, Confirmed Cases, Notification rate 2022.

Вам подобається проводити час на сві-
жому повітрі? Або ви живете чи подоро-
жуєте в зоні ризику?

ПОГОВОРІТЬ ЗІ СВОЇМ ЛІКАРЕМ ПРО ВАКЦИНАЦІЮ ПРОТИ ВЛМЕ АБО БУСТЕРНУ ВАКЦИНАЦІЮ.

Для отримання додаткової інфор-
мації про ВЛМЕ:
mein-impfschutz.de

1. <https://www.ecdc.europa.eu/en/tick-borne-encephalitis/facts/factsheet>
(останнє звернення 25.11.2021)
2. https://www.rki.de/DE/Content/Infekt/EpidBull/Merkblaetter/Ratgeber_FSME.html
(останнє звернення 25.11.2021)
3. <https://www.rki.de/SharedDocs/FAQ/FSME/FSME-Impfung/FSME-Impfung.html>
(останнє звернення 25.11.2021)
4. Інститут Роберта Коха. ВЛМЕ: Зони ризику в Німеччині (станом на: березень 2023 р.). Epid Bull 2023;9:3–22. DOI 10.25646/11176.
5. <https://www.rki.de/SharedDocs/FAQ/Borreliose/Borreliose.html>
(останнє звернення 25.11.2021)

